

Marian Paździor

Kraków i Wieliczka na pierwszej liście światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego

Ochrona Zabytków 32/1 (124), 69

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRAKÓW I WIELICZKA NA PIERWSZEJ LIŚCIE ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA KULTURALNEGO I NATURALNEGO

Dnia 16 listopada 1972 r. Konferencja Generalna UNESCO opracowała *Konwencję o ochronie światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego*¹. Konwencja ta miała wejść w życie po przyjęciu jej przez co najmniej 20 państw. Nastąpiło to dnia 17 grudnia 1975 r., tj. w trzy miesiące po jej ratyfikowaniu przez Szwajcarię. Polska ratyfikowała *Konwencję* w maju 1975 r. Obecnie przystąpiło już do niej 40 państw. Utworzono Komitet Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego, którego pierwsze posiedzenie odbyło się w lipcu 1976 r. w Paryżu. W skład ciała wykonawczego weszli przedstawiciele Iranu (przewodniczący) oraz czterech wiceprzewodniczących — z Polski, Francji, Nigerii i Egiptu.

¹ Por. T. Jaworski, *Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego*, „Ochrona Zabytków”, nr 3—4, 1977 s. 108—111.

Głównym zadaniem Komitetu jest ustanowienie listy obiektów kwalifikujących się do miana Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego. Kraje członkowskie mogą też składać wnioski dotyczące listy obiektów „dziedzictwa światowego w zagrożeniu”. Udziałem Polski było przyczynienie się w dużej mierze do ustalenia kryteriów, jakim winny odpowiadać poszczególne obiekty zgłaszane na listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego. W czerwcu 1978 r. prezydium Komitetu przy współudziale Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków (ICOMOS), Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN) oraz Międzynarodowego Centrum Konserwacji Zabytków (ICROM) rozpatrywało wnioski zgłoszo-

² Publikacje dotyczące zespołu architektoniczno-urbanistycznego Krakowa oraz Kopalni Żup Krakowskich w Wieliczce przygotowywane są do wydania przez Ośrodek Dokumentacji Zabytków.

ne na listę przez 8 państw. W czasie sesji Komitetu, która miała miejsce w Waszyngtonie 1978 r. ogłoszono pierwszą listę, a wśród 12 obiektów z całego świata figuruje zabytkowy zespół architektoniczno-urbanistyczny Krakowa oraz kopalnia soli w Wieliczce. Dziesięć pozostałych obiektów na liście Dziedzictwa to: historyczny Park Narodowy w L'Anse aux Meadows (Kanada), Park Narodowy Nahanni (Kanada), wyspy Galapagos (Ekwador), miasto Quito (Ekwador), Park Narodowy Simien (Etiopia), zespół świątyń skalnych Lalibela (Etiopia), katedra w Akwizgranie (RFN), wyspa Gorée (Senegal), Park Narodowy Mesa Verde (USA) oraz Park Narodowy Yellowstone (USA). Między dalszymi trzydziestoma wnioskami o wpisanie na listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego jest zgłoszony przez Polskę obóz zagłady w Oświęcimiu².

Marian Paździor

ROZDZIAŁ URODZIN L. STUOKOSA-GUCEVICIAUSA — AKADEMIA W WILNIE

Dnia 28 września 1978 r. w Galerii Obrazów w Wilnie odbyła się uroczysta akademia, poświęcona 225 rocznicy urodzin znakomitego architekta L. Stuokosa-Guceviciausa (1753—1798), profesora Uniwersytetu w Wilnie. Organizatorami akademii było Ministerstwo Kultury LSRR, Związek Artystów-Plastyków LSRR.

W programie akademii, poza częścią artystyczną, złożoną z koncertu muzyki organowej, występów artystów wileńskich teatrów, Opery oraz Państwowej Filharmonii (reżyser N. Krotkute), wygłoszone zostały trzy referaty. O Gucewiczu, jako wy-

bitnym, litewskim architekcie, mówili: zasłużony działacz sztuki — prof. dr E. Budreika, dyrektor Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków — I. Glemža oraz docent, kandydat nauk architektonicznych — S. Abrauskas. Należy podkreślić, że doc. S. Abrauskas określił Gucewicza jako wybitnego myśliciela epoki Oświecenia, wielce zasłużonego litewskiego architekta, działającego głównie w Wilnie i okolicach tego miasta.

Z okazji akademii została udostępniona wystawa prac Gucewicza, obejmująca m.in. projekty przebudowy katedry.

W uzupełnieniu warto nadmienić, że Warzyńiec Gucewicz, urodzony w Migańcach jako syn chłopca Szymona Stuoki, został nobilitowany w 1790 r. W latach 1776—1777 studiował u M. Knafusa, następnie w Rzymie, a po 1778 r. w Paryżu. Gucewicz, działając w Wilnie, przebudował tamtejszy ratusz i katedrę. Zakończył również prace rozpoczęte przez Knafusa przy pałacu biskupa Massalskiego w Werkach. Gucewicz był ponadto autorem projektów kilku dworów wiejskich. Tworzył w konwencji poważnego, nawet surowego klasycyzmu. Zmarł w Wilnie w 1798 r.

Stanisław Brzostowski

KONFERENCJA MIĘDZYNARODOWEGO KOMITETU ICOM DS. DOKUMENTACJI W PRADZE

W dniach 10—13 października 1978 r. odbyła się w Pradze konferencja Międzynarodowego Komitetu ICOM ds. Dokumentacji w sekcji bibliografii muzeologicznej. Narada została zorganizowana przez Cabinet Central de la Muséologie działający przy Muzeum Narodowym w Pradze Centre de Documentation UNESCO-ICOM w Paryżu w związku z dziesięcioleciem wydawania *Międzynarodowej bibliografii muzeologicznej (Bibliographie muzeologique internationale ICOM)*. Pierwszy omy tego wydawnictwa ukazał się w 1969 r. obejmuje pozycje bibliograficzne za rok 1967, ostatni — wydany w 1978 r. zawiera publikacje ogłoszone w 1975 r. W skład

komitetu redakcyjnego wchodzi: Paulette Olcina, Anne Raffin, Václav Pupal; funkcję sekretarza pełni Jana Turková.

W konferencji brali udział: dr Josef Beneš — reprezentant Ministerstwa Kultury Czechosłowacji, dr Josef Kuba — dyrektor Narodowego Muzeum Techniki w Pradze a zarazem przewodniczący Narodowego Komitetu ICOM w Czechosłowacji, wymienieni już redaktorzy wydawnictwa oraz współpracownicy: Mira Heim — Muzejski Dokumentacyjny Centar, Zagrzeb; Karin Thiele — Institut für Museums-wesen beim Ministerium für Kultur der DDR, Berlin; Zoltán Vadkerti — Muzeumi Restaurátor és Modsertani Kozpont, Bu-

dapeszt; Beata Wilde — Ośrodek Dokumentacji Zabytków, Warszawa.

Celem konferencji było podsumowanie dziesięcioletniej pracy nad międzynarodową bibliografią muzeologii oraz dyskusja nad jej układem i doborem materiałów.

W czasie dyskusji uczestnicy konferencji stwierdzili konieczność uproszczenia schematu bibliografii, zaostrożenia kryteriów klasyfikacji pozycji bibliograficznych oraz tłumaczenia tytułów na język angielski lub francuski. W podsumowaniu przyjęte zostały następujące zalecenia:

— opracowanie nowego schematu bibliografii na podstawie systemu dokumentacji, który zostanie wprowadzony przez